

Профвизилел организацияларының чугула сорулгасы

Кызыл доорайга күрүнө албан черлериниң ажилдагыларының профвизилел обкомунун үшкү пленуму болуп эрткиен. Аңа «Педагогика ажилынын мурунчы дуржулганын непередириниң болгаш шийгээди алдынын талазы-биле профвизилел организацияларының ажилын өкпидер дугайында» айтырым чугаалшкан.

Истигиле эш Бегзи (башкыларын билиш бектериниң област институтунун директору) школалар болгаш улус өөредиге органдары база чамдык профвизилел организациялары педагогикалык мурунчы дуржулганын непередир болгаш ону шийгээди алды талазы-биле чамдык ажилдарын чорутканын демдег леишкан, бо ажилда улут четпестер бари айткылар.

Ажык кичөөлөр дуржулга солтуртунуң тутула хевирлериниң бирөөн. Иңдык турбуге, олар башкыларын мурунчы дуржулганын непередир болгаш ону башкы ажилының практикасында дугаа-лаар хемчеглериниң бирөөн болбайт турар. Педагогтерге, эртемгер аайы-биле комиссияларга болуп турар вьетеллер педагогика ажилында чөгүтүр аналдыт бербиш турар. Профвизилел район, чер-чер комитеттери база школаларга профвизилел организациялары башкыларын мурунчы мөчөтүн непередир ажилга сула киржиш, ала-пелер-биле школалар коллективтериниң араанда харылаа тургузуу, оларнын кижиндеги ролюн көдүрүр ажилды боттандырай турарар. Обкомунун школа сектору бо талазы-биле ажилды база четпес чорудуп турар. Оң инспекторлары школаларга барып тур-ла-да педагогикалык мурунчы дуржулганын пропагандалар ажилды ырыста четпес чорудуп турар. Башкыларын билиш бектериниң институту башкыларын дуржулгалар ажилы-биле харылаш пай, өртүр чорук айткылар турар.

Профвизилел Сүт-Хөл райкомунун даргазы эш Глухов районун школаларында өөредиле-кызылчилел ажилын куду дендеде турарын, башкыларын ажилдарына болгаш чурттарынга

таарымчалык байлаар тургустуунаанын, өөреникчилерин чурттан, өөредиле турар черлер чөгүтүр негелесе тургустуунаанын чугаалаш. Эш Глухов саванынчы төвчүдө профвизилел райком школалар ажилында чөгүтүр кичөөтпей салбай турганын минши чугаалаш.

Кызыл № 5 школанын башкы эш Толстикова уругларын күш-ажымыга ынактык болдуларынын учур-дузанын, аңа холбашыр башкылар коллективтериниң болгаш профвизилел организацияларының сорулгаларынын дугайын чугаалаш. Башкы үчүнчөөнде профвизилел комитетиниң даргазы эш Мазурский, Кызыл районун профвизилел райкомунун даргазы эш Лукьянович, област эмгектеде эки эш Рубинфельд олар чамдык черлерде профвизилел организациялары башкыларын амылар чурт-талгамыга болгаш ажилында таарымчалык байлаар тургустуу бээр дугайында салгыш салбай турарын, оң уламкылан башкы кадрларын чамдык веки ажилдан агымнар чорукка таварыш турарын, илди турбуге, обком, профвизилел обком оң өйтшанда экин алды дугайында хемчег албай турганын шүтүмчүлөөнөр.

Курбанкыч област комитетинде профвизилел комитетиниң даргазы эш Курбанова өөреникчилерин ала-пелер-биле чорудуп турар ажилынын дугайын чугаалаш. — Профвизилел организациямын школалар уругларын өөренип турар ала-пелер-биле тусай чугаалашканымызга кылмын, уругларын иш ажилдарынын айтырым профвизилел хурамына тургузуу чугаалашканымызды тундунда школалар уругларын өөредиледе болгаш чурум-сагылазынга чамдык экни-дигерин чедип алган бис — деп чугаалаш.

Пленумга чугаалашкан айтырымын талазы-биле доктаап хүлэп алынган. Иңда педагогикалык ажилынын мурунчы дуржулганын непередир, ону шийгээди алды дугайында тодаргай хемчеглер айтырылган.

Иленумга чугаалашкан айтырымын талазы-биле доктаап хүлэп алынган. Иңда педагогикалык ажилынын мурунчы дуржулганын непередир, ону шийгээди алды дугайында тодаргай хемчеглер айтырылган.

Хуучулар төлөөлекчилеринин хуралы

Чоокта чаа Кызыл көдө районун хуучу кештигериниң төлөөлекчилеринин хуралы болуп эрткиен. Хуралга районун эрткин чамды чоруткан ажилынын тундунда болгаш бо чамды сорулгаларынын дугайын чугаалашкан.

Райло 1954 чылдын бараан саарылганын планын 103,3 хуу, көдө ажил-атлы продукттарын салып алдырымын планын 106 хуу күүсеткен. Районун шүтүмүндө боттарынын чүтүдүтү ажилы-биле салып алынгыларынын ынакты-лык болгаш иделетин чедип алган мурунчы салгы ажилдагылары лозар эвес, «Совет Тыва» колхозта салгыны эш Шубайбава, Энеге-Аксиня магалын өргө-лекчил эш Мельникова, Баян Кол магалын-ниниң салгымын эш Липтен оларын аттары районга сураткы алган.

Хуучу кештигериниң хурамында эр-түрер талазы-биле райло багыт эвес ажил-данын. Хуучу кештигериниң кайрып алыры-нын планын 140 хуу, хуу салгымын ажил-дарын кийрип алырынын планын—166,6 хуу күүсеткен. Сөөктү үенин иш-тинде районун хуучулар-биле ажилы-мен өөжөкчидин хуралдык парижкилерин демдегелөөн.

Чамдык чедипкештер-биле калы рай-пону ажилында улут четпестериниң бари болгаш оң уругулар талазы-биле шийгэм демсел чорутпайн турарын санап бергенер чамдык-биле шүтүмчүлөөн. Районун дөй-интинде чечималге чер-лерини ажилы багыт. Оң тодаргай чижээ хөй-интинде чечималге черлериниң сал-гыла планын өйтшанда күүсетпейн тур-ганын көстүр. Столовааларың белет-кел турар чечималги шылары куду бол-сок ассортиментин эвөөн. Ары-шөвөр-лик чурумуну столоваалар сатыбайн турар. Официантлар болгаш столовааларың өскө-дөө ажилдагылары чоңа элек эвес,

оларын үр жавадыр болгаш оларнын негелдеринге динянгыр эвес болуп турар. Районун салгы ажилдагылары хере-лекчилерин негелден өөренип көрбейн турарын харылашкыла чугула хере-лекчилер баарынын түктелип, чамдык ба-раштарын саарылга чок чидар тавары-галарын хөй. Ам үеде салгыларда 1414 муң рубль түңгүтү барааннар са-арылга чок болуп, нормативтен ажыр чыл-ды турары илерөөн.

Районун салгы кылдынын өргөлекчи-лээ эш Манширнин сула ажилдан турары-нын учурунда районга турма чөгүтүр ба-рааннар ассортиментин чок болуп тур-вар. Сала эргелекчилери бараан алыры-биле келген көдө магалынын өргөлекчи-лериниң салгымын эш Липтен оларын аттары районга сураткы алган.

Салгыларын таламында чоңа элек эвес болгаш едип алынгыларың ала-копен четте чидырып бербес, чүр-тин чедир денелен бербес чоруктары хөй. Райло баштаар чери болгаш оң удуртк-чулары кадрлар-биле ажилдагынын, олар-нын ажы аммыралында таарымчалык байлаан тургустуулай турар. Моң түн-дунде кадрларын ажилга доктаапас, оң үнер, кирер чорук көндүр. Чижээ, эрткин чылды райло 83 кижини хүлээп алган болгаш 71 кижин ажилдан үндүргөн.

Хуралга санап бергенер дагыш комис-сияларынын болгаш ревизия комиссия-ларынын ажилдарында улут четпестери-ни шүтүмчүлөөнөр. Эрткин чылды болгаш бо чылдын баштайгы айларында наарын четпестери шийтириш уругулар дугайы-нда тодаргай шийтириш хуралды кир-жикилери бир үн-биле хүлээп алган.

И. ТОРЖУ.

РЕДАКЦИЯГА ЧАГААЛАР

Столоваяның ажылын өкпидер

Кызыл төрөлүк Шетинин кулук-чууна № 3 столоваянын ажилы сөөктү үеде дойрашкан. Бо чорук чамдык мурунда столоваянын ажилдагы-ларының чечимчилерин мурунда боттарынын харылашкыла улуту тур-арында болуп.

Столоваанын официантлары болгаш буфетчилери чечимчилерге элек эвес, кижилерин өргө-дужалы азы боттарынын таныштыгы борама-лаар чүдүлөр оларын чалчып алган. Столоваанын директору бо дугайында кылды-лаа хемчег албай, харин олар-нын талаалыкы болуп турары ший эвес.

Буфетчилериниң эки барааннарын ча-жырып салып турарынын фактылары база бар. Официантлар чечимчилерге чөм бажында оларга чөмн шийип алыр арга бербиш чалгытыр, чөмн өртөөн артыкка төлөдип ал, ашканы чет-те чидырып бербес таварыкчалары хөй. Чөм ларымында бажытып чөмнөрдү улут нуруузу чок болуп, бөрү барыкча-лаа чок чөмнөрдү адын бажып турар.

№ 3 столоваянын ажилында бо четпестери уругулар дугайында төрө баштаар чери шийтириш хемчег алыры чугула.

Д. ДОРЖУ.

Мон харылашкыла келген кижилер да-дыда чөмнөрдү чалгытыр чок болуп, официантларын «ам-даз белен эвес, дүштө болуп» азы «төне берген» деп до-дун сөстөрүн диняп турар.

Белеткен турар чөмнөрдүн ассор-тиментин көчүтү эвөөн, шылары багай. Амда чок суу күнөр, өртүндүр хаарып каан коллетер — столовая үргүлчү турар чөмнө бо. Чөмнөрдү гарши чалгыт азы—мүдө-даа, коллетте-даа хо-лаан чүвөн үргүлчү өрмөшөл.

Столова чөгүтүр шийиңда ажилдагы-лар: ажилдары 10—15 минута озла-лар, а хлар—30—40 минута өртө-лаар. Столоваанын ары-шөвөр чөгүтүр негелденге чөмнө, Столар, салдылар кыран өкпидер, саваларын өкпидер чугулай турар.

№ 3 столоваянын ажилында бо четпестери уругулар дугайында төрө баштаар чери шийтириш хемчег алыры чугула.

Р. ОЧУР-ООЛ.

Күүселдези чок дужаал

Көк-Тей ортума болгаш Чедер чеди-чыл школаларын башкыларын ара-лында методтук каттыкканымын со-дурж дугайында Кызыл көдө район өргө-лекчил эш Шагдырын ат салган ду-жаалы эрткин 1954 чылдын февраль 2-де үнгөн.

Методтук каттыкканымын чылда 4-тен эвөөн эвөө эртерин оң дужаалда айткыла. А шийиңда ол дужаалдын күт-сөдөрүн ап көр бол, иш школанын башкыларын арамында методтук кат-

тыкканымын содуржтамын арга че-дир шүүт болбайт. Бир эвөө ол дужаал ботура ажилдан чүвө болза, школалар-ның өөредиле-кызылчилел ажилдары-нда улут дузаны чедир турган.

Бо школаларын директорлары дужаал-ды күүселден дөш кылды-лаа ажил чорутпаш болгаш район өргөлекчил эш Шагдыр чүтте ат салып кааш оң күүселдезин кылп көрбөш.

Р. ОЧУР-ООЛ.

Малдын төлү менди алдыны турар

ДӨН-ТЕРЕЗИН. (Телефон-биле). Барыны-Хемчик районда «Совет Тызынын беш чымы» колхозун шөр мазындаан март 25-ке чедир төртүткөн 596 хура-дан болгаш 188 анылар шунту менди, эки доортуу турар. Оң китандын 6 хөй, 8 өшкү ийиштен. Болжол баштаар чериниң даргазы эш Бичи-болдуц редакцияга ың-кытканы болза:

— Бешти колхозта бо чымын 106 ийек

төртүр, оон 40 хире ийекти бызаазындаан чарып саар, а 20 ийектерин тургузу азы-ралга саар деп турар бис. Бүтүндөргө че-дир төрөөн 8 ийектерде 4 ийектерин бызаазарын шүүт анылаан бис.

Моң-биле кады сүт-бараан фермазыга өрөн сүтүлэн өгөлөн, мал чөмн чөмн хандыран турары дөш хемчеглерин ап турар. Сиген шыгун калбартыр, ситоска культураларын хөйү турары.

И. ТОРЖУ.

Районун профвизилел активиниң хуралы

Чоокта чаа Өвүр районун профвизилел активиниң хуралы болгаш. Аңа СЭНК ТЫ-ның январь пленумунун доктаалын амы-дралга боттандырынга профвизилел организацияларының киржигеленин дугайы-нда партия райкомунун секретары эш Федоровтун икелетин чугаалашкан.

Районун профвизилел организациямын көдө ажил-атлынын ажил-штыларын ортузунга докт-кызылчилел болгаш культурамассалык ажилдарын арамында четпес чорудуп келгенин, районун талазы-нда профвизилел бажытерин кошкык удуртуп турарын актив хуралынын кир-жикилери шүтүмчүлөөн.

защиталары көдөнин интеллектуализм-биле харылаан кошкык тургузуу, оларын ажилга харылашкыла белетпейн турар-лар. Районун кадык камгалал килдин көдө эменге пункттарынга удуртулган экижидин шыдаван. «Совет Тызынын 5 чымы» колхозта кижэ экин эш А. А. Семерия чамдык таварыгаларда азыг кижилер дугайында кедириншикчөргө баарында беш ойталан турган факты-лар бар.

Районун профвизилел организациямын актив хуралы илерөөн четпестери уугу-каарынча уланган шийтириш хүлээп ал-ган.

Н. СУВАН-ООЛ.

Ч а а к л у б

Кызыл көдө районун Сталин аттык колхозун төүндө чаа клубтун туудун доордү амылаала кирген. Клуб өргө-лекчил эш Торж клубтун иштин ары-сыл, көрүштү амылар каастан болгаш массалык өөннар үргүлчү болуп турар.

Ол ышкаш көдөчү амыктарын кир-жилешкыла тургустунган бот-тымын доордү чүлү болгаш доктаамал ажил-дап, колхозчуларга солун концертти көр-гүтүп турар.

П. БАЙНАРА.

Турум кинолуг болган

Улут-Хем района Маленков аттык кол-хоз улгактыр каттыкканымын баштайгы чылда бешти биче эвөө көрүтүлгөргө болган. Хөвү болгаш мал ажилынын ору-галымын көдө, колхозтун төвү Ары-Бажы суур чамдык чылды иштинде бешти дыка калбарган.

Турум кинолуг болган, оо талазы-биле негелден бекте турган, ам бешти суурувуста кино доктаамал ажилдап, көрүкчүлериң күзөөн-биле со-лун киноларын өккөп үндүрүп турар. Ол ышкаш телефон база тургустунган.

В. САНЧАЙ-ООЛ.

Сан чок хөй байлактарның крайы

3. Ыраккы Чөөн чүктүн аарга-ыштарынын байлаа

(Уланчы. Эгези № 66 «Шында»).

Калып бистер Ыраккы Чөөн чүктүн дугайын чугаалашкыла тургузула, биске чамдыкты мурунда оң ужу-кадым чок кайгамчык улут тайга-дасымын массив-терин сатылдыны келер. Оң шылап-ла минди. Болдуң аарга-ыш байлактары-ның талазы-биле бистин Ыраккы Чөөн чүктүвүске дөйөйлөр илди чурт чер делегейде бары чөй-ле. Чүе миллион ажыг тектар черлерин аарга-ыш эзел турар, иңди үнүштериниң ач ховар дөш азы-бүрү хевирлери чылдыган. Иңди эң-не азы-бүрү мяттар: пш, ший, алексиния, дахриния, диттары, хадм, пикта, дүб, асен, клян, хадм, граб болгаш оон-даа өскөлөр түпү турар. Диаметри үш метр чедип турар кайгам-чык улут теректер ховар эвөө таварыш-кылдар. Иңдык мяттын чүтле чамдык уундан бажы туудуп болуп. Оортан суб-тропиктериниң тисе, чөкпөгү мян (амур бархалы), лимондун, Шиддига дөмөр ха-дыны болгаш оон-даа өскө ол чергелг айнаап көрүп болуп бис.

своихотарын оларын чоогунда турар ары чигириниң хааржактары ары чигириниң бөзүтү фабрикалары болуп турар. Илалар чечетени бергенде ары өгөргөңгү түс бүрүзүндө хүнде-ле чөрбө-чөрбө кило-грам арыг ары чигирин ажаап ал турар. Иңди илалар азы-бүрү, ыңчанган олар аныг-аныг үеде чечетелер. Ары чигири бөр өскө-ла үнүштер айнаа база харуг-ла чечетелес. Ол бүгү болза ары чиги-ри чымы алдынын хуусаанын узамдык-тырын турар. Болжолотарын болгаш со-воктарын мурунчы ары ажилдагылары ошон дугузунда ары өвүнчү бүрүзүндө-ле чүе чедир болгаш оон-даа хөй кило-грам бек иштарыны ары чигирин ажаап ал турар. А иңди ары өгөргө эвөө эвөө. Чүтле Приморье крайда бешти 280 муң че-дир ары өгөргө—колхоз бүртүндө-ле ор-туума-биле 500—500 ары өгөргө савы-тынын турар.

Ыраккы Чөөн чүктө тоорук чимкиги болгаш кат-чимкиги мяттар база ку-сарыктер көчүтү алек үнүп турар. Амурун черик үнүп турар виноград, кышкы, грушалар, яблоскала, сливалар, лимониктер, инекараа, кызылкаркат, кышкыла, көккал, малина, абрикос, перек, пш тоорук, маңжур тоорук, ыш тоорук (дещина) болгаш оон-даа өскөлөр—бо бүгү болза кайгамчык хөй байлак бо-луп турар.

Ыраккы Чөөн чүктүн аргамыштарын-да амвеле үнүштериниң үш чүе ажыг хевирлери, оң иштинде: астрагал, вале-рианна, кылды лимоник, жень-шень бар. «Амыралдын дамын» дөр Приморье крайда үнүп турар жень-шень эрте бурун-гү шагдан бөр эң үнелгич өң үнүчү кыл-дыр саванынын турар.

Лимоник өң-не калбак непередилг бо-луп сураткаан. Ол болза, шагтырашкы-нын чидирер, шыгган эсттерин бажытпа-ар эм болуп, кылды медицина муң ажыг чылдар билингир болуп келген. Иңди-ла деп иш аарымын баш уугу камгаланы-рының «С» деп витамини ында дыка хөй. Иңди чыл бүрү лимоникти кам кам муң тонна кат-чимктерин ажаап ал тур-дар болгаш оортан оң-он тонна донар ор-таникти кислотаны болжаагырамын ап тур-дар.

Ыраккы Чөөн чүе тайгазынын алек-сөй болза чүтле кижиге ажилыгы болбайн турар. Иңди мал чөмнүн санап четимес курамылары база бар. Иңди ажил-атлы-нын Ыраккы Чөөн чүкте өртем-шынчи-лек институтунун сан-мөдөлөрүн бөзүгөр алырга Хабаровск крайын чинге болгаш калбак бүртүлү мяттар халужуп үнел-ген чөмнөрдө үнүштерини 150 хире азы-бүрү хевирлери бар, оларын иштинде 141-ни мийметиг бола мал, 52-ни чыл-гы мал, 50-ни даванар-чип болуп. Олар боттарынын чөмгөр хоодуууну талазы-биле шималарынын эң эки өйт-сигелерин-ден турдула.

Ыраккы Чөөн чүк тайгазын дигит ам-таннар айнаа-биле тоолда чүе жег бай-лак! Иңди приморел апарынын 119 хире чүтүр хевирлери бар, оларын иштинде соңу чүктүн болгаш ала-шокар шивлер, пшөблөр, буурлар, элп-хүбүстөр, аргарлар, кабаргалар, черик хаванар бар. Иңди чижээлөөргө: Усурунин пар-лаар, леонидары, барстар ашымыл аса-таннар, азы-бүрү адылар, бөрүлөр бол-гаш оон-даа өскөлөр база бар.

Ыраккы Чөөн чүк эң улут өртөк үнел-ди аң аңукутун бершичин болуп турар. Каш, ас, ач болгаш көк дилгелер, дин, хырааланчак кара кешитиң дилгелер бол-гаш аңукутун апарынын өскө-лаа хөй-хөй үнелгич уюмалары хөй-хөй кайгамчыктык ачыларынын ажил-ажынын доктаамал чү-дү болуп турар.

А ыңчалда-лаа аңукут аңнар ам чүтле тайлада эвөө. Элең хөй черлерде күтүпө заловеничтерин тургустулаан, иңди үнел-гич аңукут апарынын кижиниң байлаар-ды болгаш камгаланы-биле өстүрүп ту-рар. Хырааланчак кара кешитиң дилгелер-перкалар болгаш оон-даа өскө аңукут апарынын колхозтарын болгаш совхозтар-нын аң фермаларында өстүрүп турар бол-гаш олар ол ажил-ажылар эвөө эвөө сорулгаларын берип турар.

Ала-шокар шивлер кижилерге улут ажилыгы берип турар. Эдер чарыларын хымыстарын чылды-ла кезип ал турар, оортан ажил-шөйдүтү аарыларын, хаң өзөкжониктин, күштер суураарыктын, организмениң турун басмырашкынын

өңнөргө дузааар пайтоктун деп кай-гамчыктыг экин белетпейн турар.

Октябрь революциянын мурунда ала-шокар шивлери барык шүтүзүп чамдык каастан турган. Оларын ам хөй салгыт кылдыр өстүрүп турар. Дигит амтаннар ам кижиге чаңчыга берген болгаш оң дузанын ылаңгы кыжын олар боттарында чөмнө тш чигири бер-гелей бергенде туралы-биле ажилдап турар. Олар бүгү талааларында долганлыр декор-биле дөстөн казы оон ортукуттар тургустан иш ажилынын ажил-ажылар-ында тамында өзүп турарлар. Иңилер алардан үнүп кайбар-лаа барып шыда-пас болгаш оларга чаңгыс-лаа араатан ал чедип шыдапас.

А иңди хуштарын кайы хире дөр оңу! Аңчыларга Ыраккы Чөөн чүктөн артык үнелгич хөй аңчылар чөр кайла-лаа чок. Иңди фазаннар, күшкүлдер, күртүлөр, ка-рошунтар, куулар, өлүкчүлөр, ылымшө-төр, катпалактар болгаш аарга-ыштарын-ны, ховуларын болгаш халдерин өскө-даа хөй-хөй кустары чөртү турар. Ажыг соңида аң эки динянылаа чүд дөргө боо тутташ фазаннар чөртүлөрү, азы хал арынче чаштынын келен алган кай-гамчык хөй өөр кастор болгаш өлүкчүлөр баш кырында ужуп келерип маан, чы-мык имртинде маан чылды азыры болуп турар. Иңчан ол кижиге эң бай-лак тымыш хандырынганын-да ол.

Ыраккы Чөөн чүктүн тайгазын чараш-лаа, байлак-лаа. Оң шыргаларында чаң-гыс-лаа улаа торал кижэ оң элпешпейн аарга-ыштарынын дигит амтанна-рын болгаш кустарын көрүп каар, а Сихоте-Алинин азы өскө-лаа чурумалык черлери тазарты чаңгыс-лаа улаа эр-теке кижиниң салгыш-сетилген оон сайгамчык каас чараш бүдүштөрү кажан-да унутулурбас. Тайгазын хөй-хөй че-рлеринде туттулган үдөштүр бүдүрдүлөрү, ажилын суурлар болгаш хоорайлар, чаңгыш болгаш дөмөр оруктар оңу улам-ла чагай болгаш кайгамчык шыгын кийрип, оңу совет кижиниң чүрөөне чөк болгаш төрөөн кылмып турар.

4. Балык байлактары

Совет кижилер Ыраккы Чөөн чүктү «балыктыг край» деп база азып турар. Ол черле чөптү-биле иңчан алатылган. Ол балык байлаанын талазы-биле Совет Эвизелинде бирги черин эзелп турар

Ыраккы Чөөн чүк ССРЭ-ниң бүгү балык туудуунун үштүң бир кезин берип турар, а оон балык консервалар заводтарынын продукцияны чуртта балык консервалары-нын бүгү бүдүрүштүгүнүн 40 хуузу бо-луп турар.

Ожук океанын бассейнинде балык-таанын 700 ажыг хевирлери санатынын турар. Ыраккы Чөөн чүктүн хемнериле, халдериле болгаш далааларында сельдь, гербуша, кета, кижуч, сима, чавыча, нава-га эң-не непередилг байлыктар болуп турар. Иңди оң иңди карасктар, сазаннар, шурштар болгаш оон-даа өскө балыктар база дыка хөй.

Амданын болгаш чөмнөргө чавыча чед балык; 40 килограм чедип турар, а өсөтүр деп балыктарын аймаа — калуга тонна чедип турар, оң ууң дурту беш метр болгаш харын оон-даа ажил турар. Чаңгыс илди балык чүе кижиниң дүң-төк чөмнөге чөтүр, а оң таралганчак кара үргөнгө ий-үш дөсөөлөрүн иштей бөр.

Ыраккы Чөөн чүктүн хемнеринде бол-гаш далааларында ышкаш дөсөөлөрүн делегейде кайла-лаа илди хөйү туудуп чыдап турар. Чижээлөөргө чүтле 1949 жылда беш Камчатканын сугларында чүтле чаңгыс гербуша деп балыкты бешти миллион центнер ажилын тутуула.

Балыкта болза Ыраккы Чөөн чүктүн кел «балык дөхтериниң» бирөөн болуп турар. Балык продукцияны областтык бүтү-лөпү продукциянын 80 ажыг хуузу бо-луп турар. Совет өргө-чарыларынын чыл-дарынын дургузунда иңди балык үдөштү-рүнүң А. И. Микон аттыг, С. М. Барон аттыг база Оверловский, Кучинский, Усти-Камчатканын болгаш оон-даа өскө комбинаттар чергелг эң улут оң-он бүдү-рүлгелери тургустунган, 50 ажыг консер-ва заводтары,

